

Analiza prac uczniowskich

ALEKSANDRA MIKULSKA

Współpraca nauczycieli nad rozwijaniem uczenia się oraz nauczania jest niezbędna dla efektywnego rozwoju dzieci i młodzieży. Tymczasem dla polskiej szkoły to wciąż duża innowacja. Jak zastąpić model „samotnego białego żagla” kulturą współpracy?

Nie możemy zmarnować kolejnego ćwierćwiecza na zapraszanie i zachęcanie nauczycieli do współpracy. Nauczyciele pracują we wzajemnej izolacji. Zamknięci w sali lekcyjnej, swoim osobistym terytorium, mają niewielki dostęp do pomysłów i strategii nauczania wykorzystywanych przez swoich kolegów. Wolą być zostawieni sami sobie niż angażować się we współpracę z innymi nauczycielami lub dyrektorem. Ich praktyka zawodowa spowita jest zasłoną prywatności i osobistej autonomii i nie jest przedmiotem wspólnych dyskusji czy analiz – to wniosek z badań Johna Goodlada dotyczących edukacji, przytoczony przez Ricka DuFour w artykule *Współpracuj, ale tylko jeśli chcesz* (2011). Stwierdzenie to trafnie oddaje sytuację w polskich szkołach.

Jednolite standardy

Miarą jakości pracy szkoły nie jest skuteczność uczenia się i nauczania w pojedynczej klasie czy u wybranego nauczyciela. Jedynie jednolite wysokie standardy pracy wszystkich na każdej lekcji mogą zapewnić dzieciom i młodzieży zrównoważony rozwój, a nauczycielom wysoką efektywność. Jeśli zasady, wymagania, sposób przekazywania informacji zwrotnej są za każdym razem inne, to uczniowie przestają widzieć ich związek z efektywnością uczenia się. Gdy na jednej lekcji nauczyciel

stawia celujący za przyniesienie raportki, na innej zaś trzeba w tym celu brać udział w długoterminowym projekcie, nasi podopieczni mają mętlik w głowach, a efektywność uczenia się i nauczania spada.

Działanie jednym frontem, a także możliwość skoncentrowania się w określonym czasie nad wybranymi kompetencjami kluczowymi czy innymi obszarami uczenia się i nauczania podnoszą efektywność pracy nauczycieli. Oczywiście rolę szkoły jest kształtowanie wszystkich kompetencji, jednak nie da się tego robić skutecznie w jednym czasie. Najefektywniejsze jest wybranie przez radę pedagogiczną na podstawie analizy wyników nauczania, obserwacji uczniów oraz bieżących potrzeb społeczności szkolnej jednej–dwóch kompetencji kluczowych i koncentracja na ich rozwijaniu na wszystkich przedmiotach.

Dla przykładu, jeśli uznamy, że najistotniejsza dla uczniów naszej szkoły jest praca nad porozumiewaniem się w języku ojczystym, należy tę umiejętność rozwijać na wszystkich zajęciach, trudno bowiem oczekiwać spektakularnych postępów, jeśli poza lekcjami polskiego dzieci i młodzież będą się wypowiadać monosylabami czy zdaniami nierozwiniętymi.

Współpraca w praktyce

Centrum Edukacji Obywatelskiej od wielu lat wprowadza do polskich

szkół praktyki nauczycielskiej współpracy, których celem jest rozwijanie uczenia się i nauczania. Są to m.in.:

- obserwacje koleżeńskie – nauczyciele w mających do siebie zaufanie parach obserwują wzajemnie swoje lekcje według wskaźników wybranych przez tego nauczyciela, który prowadzi obserwowane zajęcia;
- analiza prac uczniowskich – niewielkie zespoły nauczycielskie analizują prace uczniów powstałe podczas jednej lekcji pod kątem realizacji jej celu i jakości zadania edukacyjnego;
- rozwijanie lekcji – nauczyciele w niewielkich zespołach lub parach opracowują scenariusz zajęć i obserwują jego realizację, następnie wprowadzają modyfikacje i obserwują ich wdrożenie;
- obserwacja wybranych uczniów – ponieważ ani prowadzący lekcję, ani obserwator nie są w stanie poddać analizie pracy wszystkich uczniów, praktyka ta polega na obserwacji tylko wybranych, reprezentujących różne poziomy zaawansowania w przedmiocie, a następnie na tej podstawie wyciąganiu wniosków do rozwijania skutecznego uczenia się i nauczania w całej klasie;
- doskonaląca analiza nauczania – analiza lekcji w oparciu o jej nagranie;
- spacer edukacyjny – grupa nauczycieli obserwuje według